«Πορφυρό ποτάμι»

4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Σόφη Θεοδωρίδου: «Για μένα προσωπικά το μυθιστόρημα θα είναι πάντα ένα ταξίδι. Συνάμα, όμως, είναι και ένας άλλος δρόμος ενίοτε να προσεγγίσουμε το παρελθόν μας...»

Σόφη Θεοδωρίδου: *«Για μένα προσωπικά το μυθιστόρημα θα είναι πάντα ένα ταξίδι. Συνάμα, όμως, είναι και ένας άλλος δρόμος ενίοτε να προσεγγίσουμε το παρελθόν μας...»*

Συνέντευξη στη Μαριάνθη Βάμβουρα

Αυτό το ταξίδι λοιπόν, έρχεται να κάνει αντάμα με το φίλο αναγνωστικό κοινό της Μυτιλήνης η γνωστή και καταξιωμένη συγγραφέας Σόφη Θεοδωρίδου, αύριο Πέμπτη στις 8 το βράδυ στο βιβλιοπωλείο Book and Art (Κομνηνάκη 5, τηλ. 2251037961). Ένα ταξίδι στη ζωή των τελευταίων Ελλήνων σε μια μικρή γωνιά της Καππαδοκίας, που ξετυλίγει παράλληλα το νήμα της ιστορίας μιας ακατάλυτης μα αδιέξοδης αγάπης στη σκιά της Μικρασιατικής Καταστροφής και της Ανταλλαγής των πληθυσμών.

«Μάρτης του 1902. Σ' έναν παραποτάμιο οικισμό της Καππαδοκίας, την ώρα που ο καϊκτσής Δημητρός βλέπει τα νερά του ποταμού να βάφονται κόκκινα, γεννιέται η κόρη του, η ασθενική Νιόβη. Οι συντοπίτες της θα τη χαρακτηρίσουν ισκιερή και θα της χαρίσουν ελευθερίες ανάρμοστες για ένα θηλυκό, πιστεύοντας ότι για λίγο μόνο είναι γραφτό να ζήσει ανάμεσά τους. Μα το κορίτσι τούς διαψεύδει.

Ο καιρός κυλά, έρχονται οι Βαλκανικοί κι ο Μεγάλος Πόλεμος, και οι αρμονικές σχέσεις Ρωμιών και Τούρκων δοκιμάζονται. Η μεγάλη φτώχεια κατατρύχει τον οικισμό και περισσότερο την οικογένεια της Νιόβης. Ώσπου μια μέρα, κι ενώ η Αυτοκρατορία βογκά σαν τον δράκο κάτω απ' το δόρυ του Αϊ-Γιώργη από την ελληνική κυριαρχία στη Σμύρνη, ένας επιφανής Τούρκος μαγεύεται απ' τα μαβιά της μάτια και φλέγεται να την αποκτήσει.

Εκείνη έχει δώσει από μικρή την αγάπη της στον ατίθασο Φιλίπ, που ανοίγει την πόρτα σέρτικα, σαν κατακτητής. Μα ο νέος έχει από χρόνια χαθεί κυνηγώντας τα δικά του

όνειρα στην Πόλη, στην Οδησσό και σε πεδία μαχών, κι αυτή έχει μόνο ένα μενταγιόν να τη δένει μυστικά μαζί του.
Κι ύστερα έρχεται η Καταστροφή κι η Ανταλλαγή...
Ένα καράβι σαλπάρει χωρίζοντας στα δύο την ψυχή της. Το ένα κομμάτι πίσω, στην παλιά πατρίδα το άλλο στη νέα, την αρχέγονη, όπου η ζωή καραδοκεί να δοκιμάσει διπλά τις αντοχές της, συνάμα όμως και του Φιλίπ», αναφέρει το οπισθόφυλλο του βιβλίου για να κατατοπίσει τον αναγνώστη και να τον υποψιάσει για τη μυθιστορηματική διαδρομή που θα διαβεί μες από τις σελίδες του.
Γνωστή στο αναγνωστικό κοινό η Σόφη Θεοδωρίδου με μια σειρά από βιβλία που έγραψε και ανέδειξαν τη συγγραφική της ικανότητα όπως τα: *«η νύφη φορούσε μαύρα», «πες μου αν με θυμάσαι», «τ' αχνάρια των ξυπόλυτων ποδιών», «η αμαρτία της ομορφιάς», «το κορίτσι απ' τη Σαμψούντα», «στεφάνι από ασπάλαθο», «τα χρόνια της χαμένης αθωότητας»* κατέθεσε τη φετινή άνοιξη το ιστορικο-κοινωνικό μυθιστόρημα «*πορφυρό ποτάμι*».
Εκεί, στον οικισμό δίπλα στο ποτάμι που παίρνει το πορφυρό χρώμα άλλοτε από το πώς βάφεται ο ορίζοντας σε χρώματα από του έρωτα τα πάθη κι άλλοτε από το αίμα που ρέει, θα γεννηθεί η Νιόβη, ένα πλάσμα ασθενικό που όμως όλους θα τους διαψεύσει. Η Νιόβη που ακροβατεί στη βιωτή της, παραδαρμένη από όσα φέρνει ο πόλεμος, καθώς εκείνη μεγαλώνει και δίνει την ψυχή της στον αγέρωχο και ασυμβίβαστο νέο Φιλίπ, ο οποίος ορμητικά χάνεται στους δρόμους του πολέμου. Νιόβη και Φιλίπ κεντρικοί ήρωες, ένα ζευγάρι δεμένο από έναν έρωτα που σπαράζει, τόσο βαθύ όσο και η απόσταση μαζί με όλα τα τραγικά του πολέμου που χωρίζουν το ζευγάρι και προκαλούν τις αντοχές του, αλλά αυτό φαίνεται να ζει σε ένα πορφυρό ποτάμι ανεξάντλητου αισθήματος. Στις σελίδες του μυθιστορήματος που η συγγραφέας με ιδιαίτερη λεπτομέρεια έχει γράψει, γεμάτο από κοινωνικά στοιχεία της εποχής και του τόπου που πραγματεύεται η ιστορία, πλούσιο σε εικόνες, αφηγήσεις, συμπεριφορές, ο αναγνώστης ζει μια σειρά από ιστορικά γεγονότα στη γη της Καππαδοκίας και των αλησμόνητων πατρίδων.
Με την ευκαιρία λοιπόν, της παρουσίασης στη Μυτιλήνη του καταπληκτικού αυτού μυθιστορήματος «Πορφυρό Ποτάμι» που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Ψυχογιός, η συγγραφέας παραχώρησε συνέντευξη για τους φίλους αναγνώστες του Δημοκράτη:

-Κυρία Θεοδωρίδου,

Το 2014 καταθέσατε στη μυθιστοριογραφία «Το κορίτσι απ΄τη Σαμψούντα», το 2017 μας χαρίζετε το νέο σας βιβλίο «Πορφυρό ποτάμι». Σαμψούντα Πόντος από τη μία , Καππαδοκία από την άλλη. Κι όλα αυτά ανάμεσα στη Μαύρη Θάλασσα, τη Μεσόγειο, το Αιγαίο. Τι οδηγεί τα βήματα της σκέψης σας σε αυτούς τους ιερούς τόπους;
Η καταγωγή μου, ασφαλώς, και το γεγονός πως έχω μεγαλώσει ανάμεσα σε ανθρώπους που ήταν πρόσφυγες πρώτης και δεύτερης, κυρίως, γενιάς. Ήταν αρκετά αναμενόμενο, επομένως, απ' τη στιγμή που δοκίμασα να ασχοληθώ με τη συγγραφή, να αναζητήσω την έμπνευση στα μέρη καταγωγής των προγόνων μου.
-Ποια διάσταση έχει για σας η έννοια της συγγραφής ενός μυθιστορήματος;
Για μένα προσωπικά το μυθιστόρημα θα είναι πάντα ένα ταξίδι. Συνάμα, όμως, είναι και ένας άλλος δρόμος ενίοτε να προσεγγίσουμε το παρελθόν μας και να

γνωρίσουμε μέσα από τις ευαίσθητες κεραίες του λογοτέχνη ορισμένες, άγνωστες ίσως, πτυχές της ζωής των ανθρώπων, που έζησαν σε συγκλονιστικές στιγμές της ελληνικής ιστορίας.

-Θα θέλατε να μας πείτε την πρωταρχική αφορμή που έβαλε την πένα στο χέρι σας;

Η αγάπη μου για τη λογοτεχνία θεωρώ ότι με ώθησε στη συγγραφή, αφού το μυθιστόρημα ως είδος με γοήτευσε από την πρώτη στιγμή που έμαθα να διαβάζω. Γι' αυτό και δοκίμασα από πολύ μικρή να δημιουργήσω τις δικές μου ιστορίες και να τις καταγράψω. Ωστόσο, εκείνο το παιδικό όνειρο εγκαταλείφθηκε σαν ενηλικιώθηκα, παρασυρμένο ίσως απ' τις ανάγκες της ζωής. Χρειάστηκε να περάσουν αρκετά χρόνια, ωσότου δοκιμάσω και πάλι να πιάσω την πένα, αντλώντας έμπνευση από κάποια ιστορία αληθινή.

-Κατά πόσο θεωρείτε ότι το πλαίσιο των σπουδών σας στο χώρο των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών επηρεάζει τη θεματολογία σας στη συγγραφή αλλά και τον τρόπο που την προσεγγίζετε;

Δε μ' έχει απασχολήσει ποτέ αυτό το ερώτημα, αλλά όσο το σκέφτομαι, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι στην περίπτωσή μου τα δυο αυτά μάλλον δε σχετίζονται. Βρίσκω πολύ μεγαλύτερη σχέση με τα βιώματά μου και τις ελεύθερες πνευματικές μου αναζητήσεις μετά τις σπουδές μου.

-Αν σας ζητούσα να μοιραστείτε μαζί μας την πρώτη σκέψη και το πρώτο συναίσθημα μετά την ολοκλήρωση του βιβλίου σας τι θα λέγατε;

Θλίψη, γιατί έχει φτάσει η στιγμή να αποχωριστώ τους ήρωές μου, αλλά και ικανοποίηση. Ένας ολόκληρος κόσμος υπήρχε πια μέσα στο έργο μου, ένας κόσμος που θα ζωντάνευε στα χέρια των αναγνωστών μου και που θα ήταν εκεί, κοντά μου, κάθε φορά που θα ένιωθα την ανάγκη να ανταμώσω και πάλι με τους ήρωές μου.

-Δημητρός Καρατζάς, Νιόβη, Φιλίπ, Φεβρωνία, Ερασμία, Φραντσέζα είναι μερικά από τα ονόματα των ηρώων που συναντούμε στη μυθιστορηματική πλοκή. Προέρχονται από τον κόσμο του τυχαίου και φανταστικού ή έχουν σχέση και με την πραγματικότητα;

Πολλοί από τους ήρωες του μυθιστορήματος υπήρξαν όντως, αφού το «Πορφυρό ποτάμι» το εμπνεύστηκα από αληθινή ιστορία. Όπως πάντα στα βιβλία μου η πραγματική ζωή ήρθε και συνταίριασε μ' αυτήν της φαντασίας, συμπληρώνοντας τα κενά, δημιουργώντας χαρακτήρες, ψάχνοντας ν' ανακαλύψει τον τρόπο που οδηγήθηκαν στις επιλογές ζωής τους οι άνθρωποι εκείνοι, όταν δεν παρασύρονταν οι ζωές τους απ' το ποτάμι της Ιστορίας, βέβαια, κι υπήρχε η δυνατότητα επιλογής.

-Ο αναγνώστης βρίσκεται στη δίνη των Βαλκανικών πολέμων, αλλά και γίνεται μάρτυρας κοινωνός των σχέσεων της καθημερινότητας ανάμεσα σε Ρωμιούς και Τούρκους, καθώς προχωρά τις σελίδες του βιβλίου σας. Πείτε μας παρακαλώ, πόσο βαθιά έφτασε η έρευνα για όλα αυτά, που προφανώς κάνατε προτού γράψετε;

Αν συνυπολογίσετε το γεγονός πως έχω ζήσει ως παιδί με ανθρώπους που βίωσαν τα γεγονότα εκείνα αλλά και τους απογόνους τους, που γνώριζαν πολλά για τη ζωή στους τόπους, όπου έζησε και μεγαλούργησε για χιλιετίες ο ελληνισμός, ορισμένα στοιχεία ήταν ήδη κατασταλαγμένα εντός μου. Ωστόσο,

χρειάστηκε πολλή έρευνα όντως για ορισμένα άλλα κι αυτό είναι πάντα, για μένα ως συγγραφέα, το δύσκολο τμήμα της συγγραφής.

-Γνωρίζοντας τη διάσταση του συγγραφικού σας έργου αλλά και την ποιότητα, αισθάνομαι την ανάγκη να σας ζητήσω να κάνετε λόγο τη σημασία της εθνικής μνήμης για εσάς.

Έχει ειπωθεί πως λαοί που λησμονούν την ιστορία τους είναι υποχρεωμένοι να την ξαναζήσουν. Η εθνική μνήμη είναι οι ρίζες του εθνικού δέντρου. Χωρίς αυτήν δεν υπάρχει δέντρο. Ωστόσο, το θέμα αυτό πρέπει να προσεγγίζεται με μεγάλη προσοχή, καθώς είναι εύκολο να γλιστρήσει κανείς από τον εθνισμό στον εθνικισμό.

-Ποια θέση έχει στη σκέψη σας ο αναγνώστης όταν συγγράφετε;

Ομολογώ πως δεν υπάρχει κανείς άλλος στον νου μου, όταν γράφω, πέρα απ' την ιστορία μου και τους ήρωές μου. Γράφω πάντα για όσα προσωπικά με συγκινούν, ευελπιστώντας ότι θα συγκινήσουν στη συνέχεια και τους αναγνώστες μου. Μέχρι εκεί.

-Κάθε φορά που γράφετε ακολουθείτε την ίδια μεθοδολογία;

Η μεθοδολογία είναι ότι... δεν υπάρχει μεθοδολογία. Γράφω τελείως παρορμητικά, δίχως σχέδιο, δίχως να προδιαγράφω τη συνέχεια, με το άγχος πάντα ότι θα ζωντανέψουν οι ήρωές μου και τούτη τη φορά, όπως σ' όλες τις προηγούμενες, και θα μου δείξουν οι ίδιοι τον «δρόμο».

-Μυτιλήνη, Καππαδοκία σε μια ευθεία νοητή γραμμή. Τι σημαίνει για εσάς το ταξίδι και η παρουσίαση του βιβλίου σας στη Μυτιλήνη γεωγραφικά και ιστορικοπολιτικά;

Με δεδομένη τη γνώση πως το νησί σας, όπως κι η Χίος και άλλα, είχαν δεχτεί το'22, μετά την Καταστροφή, μεγάλο κύμα προσφύγων από τη Μικρά Ασία, είχαν βοηθήσει τα μέγιστα, είχαν βιώσει στο πετσί τους το δράμα των προσφύγων κι από 'κει ξεκίνησε η επανάσταση του '22, το νιώθω ως ένα προσκύνημα σ' έναν τόπο σημαντικό για τον ελληνισμό, που άπτεται και των γεγονότων που εξιστορώ στο έργο μου. Έναν τόπο, επίσης, που ξέρει να κρατά Θερμοπύλες, κάτι εξαιρετικά σημαντικό για τη σύγχρονη Ελλάδα, αλλά και την Ελλάδα διαχρονικά.

-Ένα μήνυμά σας για το φίλο αναγνωστικό κοινό της εφημερίδας «Δημοκράτης» που κυκλοφορεί από το 1928 με ό,τι αυτό συνεπάγεται στη Μυτιλήνη;

Με αφορμή τη φιλοξενία μου από μια ιστορική εφημερίδα του νησιού, θα ήθελα να υπενθυμίσω στους φίλους αναγνώστες πόσο σημαντικό είναι για τον ελληνισμό και τους Έλληνες στους δύσκολους καιρούς που διανύουμε να στηρίζουμε τις εφημερίδες του τόπου μας, ιδίως αυτές που η ύπαρξή τους κουβαλά το παρελθόν, τις μνήμες μας και είναι συνυφασμένες με την τοπική ιστορία.

Λίγα λόγια για τη συγγραφέα: Η Σόφη Θεοδωρίδου κατάγεται από την Αλμωπία, μια μικρή επαρχία του Νομού Πέλλας. Σπούδασε νηπιαγωγός στη Θεσσαλονίκη κι εγκαταστάθηκε κατόπιν στην περιοχή καταγωγής της, όπου διαμένει μέχρι σήμερα με την οικογένειά της. Λατρεύει τη ζωγραφική και τη

λογοτεχνία, και πιστεύει πως η αγάπη της για την τελευταία την οδήγησε τελικά στη συγγραφή.

Η συνέχεια στον πολυχώρο Book and Art (Κομνηνάκη 5) αύριο Πέμπτη, στις 8 το βράδυ με τη συγγραφέα να συνομιλεί με τους φίλους αναγνώστες και να υπογράφει αντίτυπα του νέου μυθιστορήματος.

vamvouramar@ gmail.com